

Отримано: 28 лютого 2020 р.

Прорецензовано: 07 березня 2020 р.

Прийнято до друку: 15 березня 2020 р.

e-mail: obelectv@ukr.net

DOI: 10.25264/2311-5149-2020-16(44)-91-96

Обелець Т. В., Цимбал А. В. Легка промисловість України: стан, проблеми та перспективи розвитку. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, березень 2020. № 16(44). С. 91–96.

УДК: 677.021

JEL-класифікація: E 21, E 23, E 60

Обелець Тетяна Володимирівна,кандидат економічних наук, старший викладач
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. І.Сікорського»**Цимбал Анна Вікторівна,**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. І.Сікорського»**ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

У статті викладено дослідження стосовно стану легкої промисловості України. У процесі аналізу було використано такі методи наукового пізнання: наукове узагальнення, абстракція, порівняння та кількісний метод. Розглянуто найбільш важливі галузі, що охоплює легка промисловість. Було виявлено тенденції розвитку і проблеми досліджуваної галузі, що заважають їй зайняти високу конкурентоспроможність не лише у всьому світі, а й у власній країні. На основі опрацьованого та дослідженого матеріалу було знайдено оптимальні шляхи вирішення наявних проблем і покращення сучасного стану та описано найбільш реальні перспективи розвитку. Наведено основні показники розвитку галузі, як-от динаміка індексів виробництва продукції легкої промисловості, обсяг реалізованої продукції, фінансові результати підприємств, що працюють у цій сфері. Проаналізовано динаміку основних показників цієї сфери за п'ять років, починаючи з 2013 р. Продемонстровано, що наразі першість серед областей України по виробництву продукції цієї сфери належить Львівській обл. У результаті дослідження було виявлено негативну динаміку до спаду кількості зайнятих працівників та працюючих підприємств за три проміжки часу. Внаслідок аналізу виявлено, що починаючи з 2016 р. легка промисловість почала відновлюватися у питанні обсягів виробництва. Досліджено експорт та імпорт товарів цієї сфери і в результаті виявлено, які країни постачають продукцію та куди Україна її експортує. Прослідковано тісний зв'язок між шляхом зовнішньоторговельних поставок сировини і матеріалу та експортом уже готової продукції. Виявлено, що погіршення становища легкої промисловості пов'язано із такими чинниками: дефіцит сировини та кадрів, недостатність інвестицій, відсутність новітнього, більш продуктивного обладнання. Було розглянуто ступінь зносу основних засобів, що використовуються у досліджуваній галузі, і виявлено, що його рівень є досить високим, що свідчить про низький обсяг нововведених технологій. Наведено пояснення про причини занадто високої ціни на українську продукцію, серед яких можна виокремити занадто високі для України світові ціни на устаткування та сировину. Виявлено, що вагомою проблемою для легкої промисловості України залишається перенасиченість внутрішнього ринку дешевими завезеними товарами, насамперед, з Китаю, Польщі та Туреччини. Викладено дані про сукупну суму інвестицій. Виявлено, що іноземні інвестори роблять найбільший вклад у легку промисловість Закарпатської, Львівської та Хмельницької обл., а самими інвесторами є країни ЄС. З'ясовано можливості держави у покращенні конкурентоспроможності галузі.

Ключові слова: легка промисловість, обсяг експорту та імпорту, інвестиції та інновації, конкурентоспроможність, потенціал.

Обелець Татьяна Владимировна,кандидат экономических наук, старший преподаватель
Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт им. И.Сикорского»**Цимбал Анна Викторовна,**Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт им. И.Сикорского»**ЛЕГКАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ УКРАИНЫ:
СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ**

В данной статье изложены исследования относительно состояния легкой промышленности Украины. В процессе анализа использовались такие методы научного познания, как научное обобщение, абстракция, сравнение и количественный метод. Рассмотрены наиболее важные отрасли, которые охватывает легкая промышленность. Было исследовано тенденции развития и проблемы исследуемой отрасли. Виявлено, что проблематику освоения высокой конкурентоспособности не только во всем мире, но и в собственной стране. На основе разра-

ботанного и исследованного материала было найдено оптимальные пути решения имеющихся проблем и улучшения современного состояния и изложены наиболее реальные перспективы развития. Приведены основные показатели развития отрасли, такие как динамика индексов производства продукции легкой промышленности, объем реализованной продукции, финансовые результаты предприятий, работающих в данной сфере. Проанализирована динамика основных показателей данной сферы за пять лет, начиная с 2013 года. Показано, что первенство среди областей Украины по производству продукции данной сферы принадлежит Львовской области. В результате исследования было выявлено отрицательную динамику к спаду количества занятых работников и работающих предприятий за три промежутка времени. Вследствие анализа выяснено, что начиная с 2016 года легкая промышленность начала восстанавливаться и объемы производства возросли. Исследованы экспорт и импорт товаров данной сферы и в результате выяснено, какие страны поставляют продукцию и куда Украина ее экспортирует. Прослежены тесная связь между путем внешнеторговых поставок сырья и материала и экспортом уже готовой продукции. Выяснено, что ухудшение положения легкой промышленности связано с такими факторами, как дефицит сырья и кадров, недостаточность инвестиций, отсутствие нового, более производительного оборудования. Были рассмотрены степень износа основных средств, используемых в исследуемой области и выявлено, что его уровень достаточно высок, что свидетельствует о низком объеме введенных технологий. Приведены объяснения о причинах слишком высокой цены на украинскую продукцию, среди которых можно выделить слишком высокие для Украины мировые цены на оборудование и сырье. Выявлено, что весомой проблемой для легкой промышленности Украины остается перенасыщенность внутреннего рынка дешевыми импортными товарами прежде всего из Китая, Польши и Турции. Изложены данные о совокупной сумме инвестиций. Выявлено, что иностранные инвесторы делают наибольший вклад в легкую промышленность Закарпатской, Львовской и Хмельницкой областей, а самими инвесторами возникают страны ЕС. Выяснено возможность государства в улучшении конкурентоспособности отрасли.

Ключевые слова: легкая промышленность, объем экспорта и импорта, инвестиции и инновации, конкурентоспособность, потенциал.

Tatiana Obelets,

candidate of economic sciences, senior lecturer

National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

Anna Tsymbal,

National Technical University of Ukraine

«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

LIGHT INDUSTRY IN UKRAINE: STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

This article presents the research on the current state of light industry in Ukraine. In the process of analysis, such methods of scientific research as scientific generalization, abstraction, comparison and quantitative method were used. The most important industries covering the light industry are considered. The current trends of development and problems of the studied industry were revealed, which prevent it from taking high competitiveness not only in the whole world, but also in its own country. On the basis of the refined and investigated material, the optimal ways of solving existing problems and improving the current state were found and the most realistic prospects of development were outlined. The main indicators of the industry development, such as the light industry dynamics indices, the volume of sales, and the financial results of enterprises operating in this field, are presented. The dynamics of the main indicators of this sphere for five years, starting from 2013, is analyzed. It is shown that the region of Ukraine is this sphere currently dominating in Lviv region. As a result of the study, a negative dynamics was observed for the decline in the number of employed and enterprises at 3 intervals. As a result of the analysis, it was clarified that since 2016 light industry began to recover in terms of production volumes. The export and import of goods in this sphere were investigated and as a result it was clarified which countries supply products and where Ukraine exports them. There was a close connection between the supply of raw materials and materials by foreign trade and the export of already finished products. It was clarified that the deterioration of light industry is due to factors such as raw material and personnel shortages, lack of investment, lack of new and more productive equipment. The degree of deterioration of fixed assets used in the investigated branch was considered and it was found that its level is rather high, which testifies to the low volume of new technologies. An explanation of the reasons for the higher price for Ukrainian products is given, among which it is possible to distinguish too high prices for equipment and raw materials. It was found that the over-saturation of the domestic market with cheap imported goods, first of all from China, Poland and Turkey, remains a significant problem for the light industry of Ukraine. The data on the total amount of investments is presented. It was found that foreign investors make the largest contribution to the light industry of the Transcarpathian, Lviv and Khmelnytsky regions, and the investors themselves are the EU countries. The role of the state in improving the competitiveness of the industry was clarified.

Keywords: light industry, volume of export and import volume, investments and innovations, competitiveness, potential.

Вступ. Легка промисловість – одна з найвагоміших галузей економіки України, що здійснює надзвичайно важливі функції: по-перше, забезпечення населення товарами першої потреби (одягу, взуття тощо); по-друге, створення робочих місць та підвищення зайнятості населення.

Питання легкої промисловості наразі викликає багато суперечок серед засобів масової інформації, тому можна стверджувати, що наразі ця тема є достатньо актуальною. Оскільки ця сфера відіграє значну

роль у рівні розвитку національної економіки, то можна сказати впевнено, що розвиток галузі є важливий як для населення, так і для країни водночас.

Відповідно до думки вітчизняних та міжнародних економістів українська легка промисловість має неймовірно великий потенціал, проте, на жаль, наразі не досить повно його використовує. Цю проблему досліджували багато вітчизняних та іноземних науковців: Л. Є. Касян, А. П. Гречан, В. І. Кулаков, І. О. Тарасенко, Х. Коннел та багато інших. Проте це питання не є закритим і розгляд цієї сфери продовжується і надалі.

Постановка завдання. Метою статті є розгляд сучасного стану легкої промисловості України, визначення її теперішніх проблем та можливих перспектив розвитку задля досягнення конкурентоспроможності як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.

Методологія. Теоретичну та методологічну базу дослідження становлять праці вітчизняних економістів, що займалися розглядом легкої промисловості України, наукова мережа Internet, періодичні та фахові видання, власні дослідження авторів. Основними методами наукового пізнання, що використовувалися у процесі дослідження даного питання, є наукове узагальнення (задля визначення основних рис та тенденцій галузі), наукова абстракція (зосередження на окремих показниках, як-от інвестиції, експорт, імпорт, ступінь зносу тощо), порівняння (для наведення відмінностей між станом легкої промисловості, що існує наразі, та її станом у попередніх роках), кількісний метод (для наведення динаміки розвитку легкої промисловості).

Результати досліджень. Українська легка промисловість є багатогалузевим комплексом з виробництва товарів першої необхідності. Вона містить близько 17 підгалузей, серед яких найбільшими є текстильна, швейна, взуттєва, трикотажна та хутрова.

Сучасна легка промисловість України охоплює близько 23 видів економічної діяльності, які можна об'єднати у такі три основні групи:

1. Виробництво одягу (робочого, дитячого, спіднього, трикотажного, в'язаного, зі шкіри, з хутра, з інших матеріалів тощо).

2. Текстильне виробництво (килими, мотузки, полотно, канати, ткацьке виробництво та ін.).

3. Виробництво шкіри та шкіряних виробів (взуття, сумки, дорожні вироби, дублення шкіри) [3].

Також легка промисловість займається виробництвом фурнітури, столового посуду та іграшок.

Наразі прослідковується тенденція до скорочення підприємств та зайнятих людей у цій сфері. Станом на 15 березня 2018 р. в Україні налічувалося близько 2,3 тис. підприємств легкої промисловості, що забезпечували роботою більше ніж 85 тис. осіб [4]. Порівнюючи з попередніми роками, можна сказати, що з кожним роком цей вид промисловості скорочується. Як приклад, станом на 2014 р. існувало 3022 підприємств, серед яких 639 займалися текстильним виробництвом, 1964 – виробництвом готового одягу та хутра, а 419 виготовляли взуття та шкіру [5], а порівняно із 2007 р. наразі легка промисловість України скоротилася майже в 5 разів, адже у той час працювало близько 10 тис. підприємств, серед яких 2,5 тис. займалися текстильним виробництвом, 6 тис. працювало у сфері шкіри та хутра, а 1,5 тис. – у сфері взуття, і загалом ці підприємства забезпечували близько 150 тис. працівників [6].

У 2017 р. відбувся так званий скачок у цій сфері промисловості – загалом обсяг виробництва зріс на 6,3% порівняно з попереднім роком, а сукупний обсяг реалізованих товарів досяг 23 млрд грн. Виробництво одягу становить близько 40% від усієї реалізації, текстилю – 37%, а шкіри та взуття – близько 20%. Першість по виробленню товарів цієї сфери очолила Львівська (14,4%), Житомирська (8,7%), Харківська (8,5%), Дніпропетровська обл. (7%) та Київ (6,9%) [4].

Темпи розвитку легкої промисловості є неоднозначними протягом 2013–2018 рр. Якщо до 2015 р. спостерігалася скорочення обсягів виробництва продукції легкої промисловості, то з 2016 р. почався непоганий ріст цього показника. Саме це засвідчило, що українська легка промисловість почала відновлюватися і виходити із довготривалої кризи. Динаміку індексів виробництва продукції легкої промисловості наведено на рис. 1 [7].

Українська продукція легкої промисловості експортується у 150 країн. Загальне зростання експорту у 2017 р. становило 43%. Більше 83% від усього експорту поставляється, насамперед, у країни Євросоюзу: у Німеччину – 40%, Францію – 9%, Польщу та Італію – 7%, Нідерланди та Угорщину – 5%, Велику Британію, Швецію і Данію – 4%. В основному у 2017 р. експортували текстиль і текстильні вироби – 68,2% на суму 171,5 млн дол. США – та головні убори, взуття, шкіряні та хутряні вироби – 31,8% на суму 80 млн дол. США [4]. При чому прослідковується тісний зв'язок між шляхом зовнішньоторговельних поставок сировини і матеріалу та експортом уже готової продукції. Тобто більшу частину продукції легкої промисловості вітчизняні підприємства виготовляють з імпортованої з-за кордону сировини, а потім у відповідних країнах, які надавали цю саму сировину, доводять цю продукцію до товарного вигляду. Тобто Україна надає послуги первинної обробки сировини.

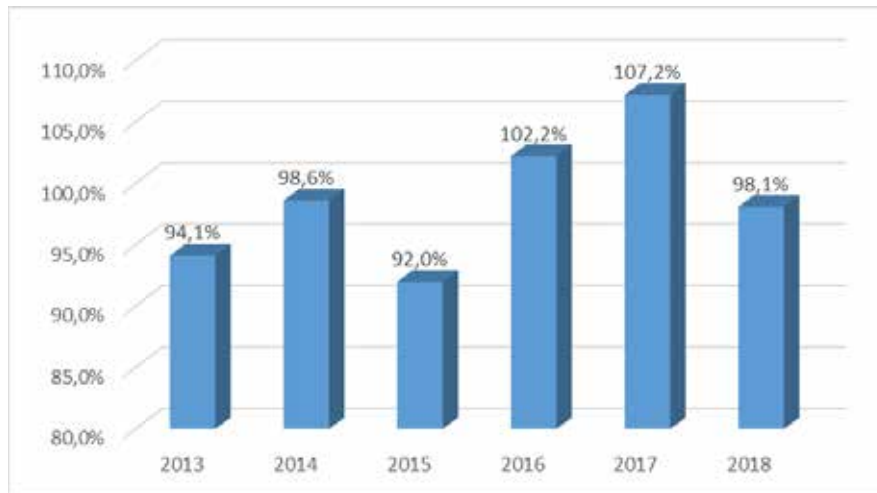

Рис. 1. Динаміка індексів виробництва продукції легкої промисловості у відсотках до попереднього року за період 2013–2018 рр.

Але обсяги проданої продукції легкої промисловості зростають з кожним роком, незважаючи на скорочення підприємств, що представлено у табл. 1 [7].

Таблиця 1.

Обсяг реалізованої продукції легкої промисловості у 2013–2017 рр.

	2013		2014		2015		2016		2017	
	млн. грн.	у % до підсумку	млн. грн.	у % до підсумку	млн. грн.	у % до підсумку	млн. грн.	у % до підсумку	млн. грн.	у % до підсумку
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри та виробів з неї, інших матеріалів	9606,0	0,7	11510,0	0,8	17384,4	1,0	20344,4	0,9	25392,5	1,0

Зазначимо, що вага збутої продукції легкої промисловості є приблизно однаковою протягом 2013–2017 рр., хоч і її вартісний обсяг зріс у 2017 р., порівняно з 2013 р., на 164,34%.

Проте, незважаючи на певні покращення, у легкій промисловості налічується ряд проблем, які наразі досить складно вирішити. Серед них найважливішими є:

1. Нерівні умови конкуренції на зовнішньому та внутрішньому ринках.
2. Невизначеність та недостатня стабільність у податковому законодавстві.
3. Дефіцит кадрів з необхідною кваліфікацією та низька продуктивність праці.
4. Недостатній вибір сировини для виробництва.

5. Існування так званого «тіньового» виробництва та імпорту, перенасиченість внутрішнього ринку імпортними товарами, як-от секонд-хенд (як приклад, за даними ДССУ обсяг внутрішнього ринку приблизно становить 40 млрд грн, однак за експертними розрахунками його обсяг – не менше 120 млрд грн, тобто можна стверджувати, що український ринок вкрай «тонізований»; за офіційними даними імпорту продукції легкої промисловості становить лише 5%, але близько 80% товарів привозять саме нелегально).

6. Вкрай низький рівень інвестицій як вітчизняних, так й іноземних та недовіра іноземних інвесторів через політичну та економічну нестабільність.

7. Відсутність купівлі нового обладнання, високий відсоток ступеня зносу старого обладнання тощо.

Загалом українська легка промисловість наразі знаходиться не в сприятливих умовах свого розвитку, що пов'язано із російською агресією на сході та півдні країни та багатьма іншими факторами: дефіцит сировини та кадрів, недостатність інвестицій, відсутність новітнього, більш продуктивного обладнання.

Однією з найвагоміших проблем товарів легкої промисловості є їхня надзвичайно висока собівартість, і, як наслідок, низька конкурентоспроможність на вітчизняному та міжнародному ринках. На даний момент часу спостерігається значний знос виробничих фондів, більшість із яких є застарілими як морально, так і фізично. Використання застарілого обладнання призводить до збільшення енергозатрат, які закладаються у собівартість товарів. За даними Державної служби статистики України ступінь зносу основних

засобів на 2017 р. становив 45,8%, що є досить високим показником. У 2016 р. вартість нововведених основних засобів становила усього 272 млн грн, що становить усього 4,94% від середньорічної вартості основних засобів, задіяних у легкій промисловості (5505 млн грн). Тобто, як бачимо, обсяг нововведених технологій є низьким та недостатнім для зниження собівартості вироблених українських товарів.

На конкурентоспроможність вітчизняної продукції легкої промисловості впливає ще й те, що вітчизняні підприємства працюють за умов світових цін на устаткування і сировину, які складають близько 65–80% собівартості вироблених товарів, тоді як витрати на оплату праці робітникам сягають лише 10–20% собівартості виробленої продукції. Тому українські товари не спроможні витримати конкуренцію з боку імпортованих товарів і, як наслідок, обсяг продажу товарів на вітчизняному ринку є незначним.

Іншим фактором, що впливає на конкурентоспроможність української продукції легкої промисловості, є фінансові результати підприємств до оподаткування. Останніми роками відбулося збільшення підприємств, які отримують прибуток, і це є непоганим результатом для економіки України. Також збільшується обсяг фінансових результатів до оподаткування, що є сприятливим як і для підприємств, так і для блага країни. Адже, коли цей показник є від'ємним (як було у 2014 р. через початок політичної нестабільності в країні), країна не отримує надходжень у бюджет. Загалом динаміку цього показника прослідкуємо у табл. 2 [7].

Таблиця 2.

**Фінансові результати підприємств легкої промисловості до оподаткування
протягом 2013–2017 рр., млн грн**

Роки	Фінансовий результат до оподаткування	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збитки	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат
2013	255,3	66,7	589,4	33,3	334,1
2014	-478,7	69,5	1029,5	30,5	1508,2
2015	867,6	77,2	1832,8	22,8	965,2
2016	1641,2	77	2008,7	23	367,5
2017	1324,5	72,8	1726,7	27,2	402,2

Іншою проблемою є перенасиченість внутрішнього ринку завезеними товарами із низькою вартістю, а саме: товарами так званого класу «секонд-хенд». І зазвичай серед цих товарів та вітчизняних більшість населення обирає імпортовані речі, які є навіть дешевшими. Як зазначалося раніше, за експертними оцінками близько 80% продукції завозять нелегально.

Першість по імпорту продукції легкої промисловості в Україну займають такі країни: Китай (27,4%), Польща (10,2%), Туреччина (9,2%), Німеччина (8,2%) та Італія (7,1%) [8]. Ці країни імпортують в Україну текстиль та одяг (в основному Китай) та взуття (Китай та Італія). Найбільше за 2017 р. в Україну імпортували шкіряні товари (що на 122,1% більше, ніж було у 2016 р.), шкір (на 180,1%), пряжу з шовку та нитки шовкові (на 198,8%) та посуд столовий кухонний з фарфору (на 180,2%) [9].

У 2017 р. зовнішньоторговельний оборот у легкій промисловості склав 3,3 млрд дол. США, що на 12,8% більше, ніж у 2016 р. Обсяги імпорту у 2017 р. становлять 112,1% (або 2,25 млрд дол. США) порівняно до 2016 р., а обсяги експорту також відповідно збільшилися і становлять 114,2% (або 1,1 млрд дол. США), порівнюючи з 2016 р. Загалом обсяги імпорту за 2017 р. значно перевищують обсяги експорту товарів легкої промисловості (на 1162,6 млрд дол. США або майже у 2,1 рази) [9].

Вагомою проблемою української легкої промисловості, що не дає змоги їй розвиватися, є недостатність інвестицій від вітчизняних та іноземних інвесторів.

Обсяг капітальних інвестицій у легку промисловість є незначним і становить усього 1,35% від усього обсягу інвестицій у 2017 р., порівнюючи з інвестиціями, які вкладаються у добувну промисловість та роздроблення кар'єрів – 25,23%, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 21,25%, виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 13,15%. Тобто в основному інвестори спрямовують свої інвестиції у ті галузі, де можна швидко та з найменшим ризиком отримати свій капітал назад; що ж до легкої промисловості, то інвестори не бажають вкладати в неї великі та достатньо значні кошти.

Загалом у текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри і виробів з неї та інших матеріалів протягом 2017 р. було вкладено 1882325 тис. грн. Найбільше було проінвестовано у Закарпатську (5% від суми), Львівську (6,1%), Хмельницьку (12,7%), Чернівецьку (7,4%) та Житомирську (4,7%) обл.

Статистичні дані свідчать про те, що іноземні інвестори не зацікавлені вкладати кошти в легку промисловість України. Наприклад, у 2017 р. іноземними інвесторами було інвестовано всього 6206,4 млн грн,

що становить 1,4% від усіх капітальних інвестицій. З цих коштів приблизно 0,3% вкладається у легку промисловість, тоді як у важку промисловість вкладається 32,3%, у переробну – 27,4%. В основному в легку промисловість України вкладають кошти країни, що входять до складу ЄС, наприклад, в легку промисловість Івано-Франківщини більше 99% іноземних інвестицій вкладається такими країнами: Німеччина, Румунія та Швеція, тобто тими, які самі купують товари цієї галузі в Україні [10].

Загалом вітчизняна легка промисловість має багато вагомих проблем, які необхідно починати наразі вирішувати. Проте вона має і достатньо перспектив розвитку: ця галузь може стати більш конкурентоспроможною на міжнародному та вітчизняному ринках, «відвоювати» українських споживачів, що купують імпорتنі товари, збільшити рентабельність підприємств та підвищити їх прибутковість, розширити асортимент виробленої продукції тощо.

Значну роль у розвитку легкої промисловості може відіграти, насамперед, держава, наприклад, у таких напрямках:

1. Залучити іноземні інвестиції та збільшити кількість вітчизняних.
2. Обмежити ввіз імпоротної продукції, вивести цю галузь із «тіні».
3. Зменшити мито на ввіз якісної імпоротної сировини.
4. Зробити пільги підприємствам галузі.
5. Збільшити оплату працівникам у даній сфері задля зростання їхньої продуктивності.
6. Створити певні пільги чи субсидії на оновлення і закупівлю основних виробничих фондів.

Висновки. Отже, легка промисловість України має потужний потенціал, вона є важливою галуззю економіки, що виконує соціальну функцію – забезпечення населення товарами першої необхідності. Проте ця галузь наразі не може повністю використати цей потенціал через ряд проблем, які потребують довгострокового вирішення. Необхідно повністю перебудувати цю сферу промисловості, оскільки вона не є конкурентоспроможною як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку, потрібно відроджувати її конкурентоспроможність як за ціною, так і за якістю.

Досліджене питання не є закритим і надалі потрібно проводити дослідження з проблематики легкої промисловості, адже, якої б поганої ситуації не було у цій галузі, саме вона є надзвичайно перспективною сферою. Перспективними напрямками дослідження легкої промисловості є пошук реальних вітчизняних та іноземних інвесторів у галузь, напрямків зниження собівартості української продукції та шляхів захисту вітчизняного виробника від недобросовісної конкуренції, насамперед, з боку секонд-хендів.

Література:

1. Науковий вісник Мукачівського державного університету : журн. наук. пр. / за ред. Т. Д. Щербан. Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. № 23 (18). 333 с.
2. Hiller Connell, K.Y. & Kozar, J.M. *Fash Text*. 2017. № 4.
3. Легка промисловість. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B5%D0%B3%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.
4. Легка промисловість України: реалії та перспективи. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-legka-ya-promyshlennost-ukrainy-realii-i-perspektivy>.
5. Фаріон Н. О. Сучасний стан легкої промисловості України: проблеми та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання*. Дніпропетровськ : ТОВ «ДКС Центр», 2015. № 10.
6. Легка промисловість України (2007 р.). URL: <http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/9.html>.
7. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Україна збільшила виробництво товарів легкої промисловості. URL: <https://economics.unian.ua/industry/2206979-ukrajina-zbilshila-virobnitstvo-tovariv-legkoji-promislovosti.html>.
9. Укрлегпром. URL: <http://ukrlegprom.org.ua/>.
10. У легку промисловість Івано-Франківщини вкладено понад 12 мільйонів іноземних інвестицій. URL: <http://www.galka.if.ua/u-legku-promislovist-ivano-frankivshhni-vkladeno-ponad-12-milyoniv-inozemnih-investitsiy/>.